

برشمرده است: ابن فتحون، ابوبکر، دنباله ای برای آن نگاشته؛ شهاب الدین احمد پسر یوسف ادرعی مالکی آن را کوتاه کرده «روضه الاحباب» نامیده است؛ ابن ابی طی یحیی بن حمیده حلبی (-۳۰۰ق) آن را پیراسته؛ ملا مصطفی به دستور سلطان احمد عثمانی تا حرف «ح» آن را به ترکی ترجمه کرد؛ طاش کبری زاد... کمال الدین محمد (م ۹۶۲ق) دنباله آن را تا حرف «ر» رسانید. پس سلطان درگذشت و کار پایان نیافت؛ ابن حجر عسقلانی، احمد بن علی (م ۸۵۲ق) استیعاب و دنباله ابن فتحون و اسد الغابة را یکجا گرد آورده و «الاصابة» نامید؛ سیوطی (م ۹۱۱) الاصابه را کوتاه کرده «عین الاصابة» نامید.

آغاز: بسمله، قال ابو عمر و (کذا) یوسف بن عبدالله بن عبدالبر النمری الفقیه الحافظ الاندلسی رحمه الله بحمدالله ابتدا و ایاه استعین و استبدیء. و صلی الله علی سیدنا محمد و آله ... انا الفقیه الحافظ ... اما بعد فان اولی ما نظر فیہ الطالب و عنی به العالم بعد کتاب الله تعالی

انجام: و الی الله عزوجل نرغب فی الشکر علی ما اولاه و التوفیق لما یرضاه و الحمد لله رب العالمین ... و الصلاة علی خیر خلقه و آله الطیبین الطاهرین و جمیع الصحابة رضوان الله علیهم اجمعین. چاپ: قاهره، مکتبه نهضة مصر، نشره علی محمد البجاوی، اربعة اجزاء، ۱۹۶۰م؛ بیروت، دارالجلیل، تحقیق علی محمد بجاوی، ۱۴۱۳ق، ۴ج؛ بیروت، دار الکتب العلمیة، تحقیق علی محمد معوض و عادل احمد الموجود، ۱۴۱۵ق، ۴ج [معجم المؤلفین ۳۱۵/۱۳؛ ریحانة الادب ۹۸۸؛ کشف الظنون ۱-۹۳؛ مکتبه امیر المومنین ۱۱۰/۸] شرح و حواشی:

۱- الشموس المضية؛ سندروسی، محمد بن محمد (-۱۱۷۷)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۲۵۲

آغاز: بسمله، الحمد لله اما بعد فان جماعه من اهل العلم؛ انجام: الجزء الاول من کتب الاستذکار بحمدالله و عونہ خط: نسخ، کا: شافعی، مصطفی بن محب الدین، تا: قرن ۸ [رایانه]

۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۴۷۰

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۹؛ تملک: شجاع بن علی حسینی شعبان ۹۸۵، محمد سلمان حسینی با مهر «عبده محمد سلمان حسینی ۱۰۸۱» (چهارگوش)، ابومنصور محمد بن منصور بن محمد مشهور به صدر دشتکی حسینی شیرازی سال ۹۶۳؛ ۴۸۸گ، اندازه: ۲۸×۱۹/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۱۲ و ۱-۱۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۷۸

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاتب باسواد بوده و نسخه را برای خویش نوشته و حاشیه ها از خود بر آن نگاشته و از قاموس اللغة و نووی و سراج الدین بلقینی و دارقطنی و اصابه ابن حجر و کازرونی و جواهر السلوک و نتایج ابکار الافکار از کشی و

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۰۴۷ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز مقوا سوخت زرکوب، ۱۴۳گ (۱-۱۴۳پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳-۱۲۴]

۶. تهران؛ سیهسالار؛ شماره نسخه: ۷۰۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ از روی نسخه احمد بن محمد بن عبدالرحیم الولی الشافعی النصیبی، که در ساعت ۱۱ ذیقعدہ ۷۲۱ق از روی نسخه مصنف نوشته شده بود؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج سبز مقوایی، ۹۴گ (۱-۹۴پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۳-۱۲۳]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۱۰/۳-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا، ش ۲۹۴۷ (پاره ای از آن در این فیلم هست نه همه آن)؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا [فیلم ها-ف: ۳-۷۸]

● الاستیعاب فی معرفة الاصحاب / رجال / عربی

al-isti'āb fī ma'rifat-il-aṣḥāb

ابن عبدالبر، یوسف بن عبدالله، ۳۶۸ - ۴۶۳ قمری

ebn-e 'abd-ol-berr, yūsof ebn-e 'abd-ol-lāh (979 - 1071)

ابن عبدالبر با نگارش این کتاب یکی از چهار تن پایه گذاران این کتاب علم رجال الحدیث سنیان به شمار می رود. مؤلف در این کتاب نخست به گزارش زندگی پیغمبر اسلام پرداخته و سپس یاران وی را به ترتیب الفبایی که عربان اندلس به کار می بردند (و آن بدین ترتیب است: اب ت ث ج ح خ د ذ ر ز ط ظ ک ل م ن ص ض ع غ ف ق س ش ه و ی). در آغاز نام ایشان در دو بخش آورده است: ۱. در نامها؛ ۲. در کنیتها. در این دو بخش گزارش زندگی سه هزار و پانصد تن را آورده است. مؤلف در دیباچه، مدارک کار خویش را چنین برشمرده است: ابن ابی خثیمه، احمد بن زهیرگ (-۲۷۹ق)؛ ابن اسحاق محمد نواده یسار (-۱۵۱ق)؛ واقدی نگارنده «طبقات» و «تاریخ» (-۲۳۰ق)؛ خلیفه ابن الخیاط (-۲۴۰ق)؛ بخاری محمد بن اسماعیل بن مغیره نگارنده «تاریخ کبیر» (-۲۵۶ق)؛ ابوجعفر طبری نگارنده «ذیل المذیل» (-۲۱۰ق)؛ دولابی، احمد بن محمد بن حماد (۲۲۴-۳۲۰) نگارنده «المولد و الوفات» «الکنی و الاسماء»؛ ابن سکن، سعید بن عثمان (-۳۵۳ق) مؤلف «کتاب الحروف فی الصحابه»؛ عبدالله بن جارود نگارنده «الاحاد فی الصحابه»؛ عقیلی، محمد بن عمرو نگارنده «کتاب الصحابه»؛ ابن ابی حاتم رازی؛ الازرق (شاید آنکه در «عیون الاخبار» ابن قتیبه ج ۵ ص ۱۴۰ یاد شده باشد)؛ البغوی ابوالقاسم عبدالله پسر محمد (۲۱۴-۳۱۷). چون ابن عبدالبر به گمان خود همه یاران پیغمبر را در الاستیعاب گرد آورده کتاب را بدین نام خوانده است، ولیکن پس از مرگ وی چند دنباله برای آن نگاشته است. چلبی کسانی را که درباره «استیعاب» کاری انجام داده اند چنین

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخ)؛ جلد سوم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276240

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۰/۲۰۱۲